

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming Fabriciusstraat en De Ster 2024- 2025

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2023-0288
Datum:	22 maart 2023
Samensteller:	E.M.C. Straathof MSc
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Woningbouwcorporatie:	Land van Altena
Contactpersoon:	A. Ebert

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel	4
1.2 Juridisch kader	4
2 Te verwachten soorten	8
3 Plangebied en ontwikkeling	10
3.1 Complex 1: Fabriciusstraat te Almkerk	11
3.2 Complex 2	13
4 Beoordeling soortbescherming	15
4.1 Vleermuizen	15
4.2 Huismus	17
4.3 Gierzwaluw	17
4.4 Steenmarter	18
4.5 Overige soorten	18
5 Gebieden en houtopstanden	19
5.1 Natura 2000-gebieden	19
5.2 Provinciaal beschermde gebieden	20
5.3 Houtopstanden	21
6 Conclusie	22
6.1 Soortbescherming	22
6.2 Gebiedsbescherming	22
6.3 Houtopstanden	22
6.4 Vervolgstappen	22

1 Inleiding

Voor u ligt de rapportage 'Quickscan Wet natuurbescherming Fabriciusstraat en De Ster 2024-2025'. De rapportage is opgesteld in opdracht van Woonstichting Land van Altena. De quickscan is uitgevoerd ten behoeve van sloop-nieuwbouwwerkzaamheden aan twee wooncomplexen in Almkerk. De sloopwerkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en natuurwaarden. In het kader van de Wet natuurbescherming dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

1.1 Aanleiding en doel

Woonstichting Land van Altena is een woningcorporatie gevestigd in Nieuwendijk. Woonstichting Land van Altena heeft als doel om haar woningbezit energetisch te verbeteren. In dit kader is de woningcorporatie voornemens om woningen op diverse (project)locaties in Almkerk te slopen en te vervangen voor nieuwbouw. De beoogde sanering heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels de voorliggende ecologische quickscan is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Woonstichting Land van Altena heeft Blom Ecologie verzocht om de betekenis van de complexen voor beschermde soorten vast te stellen en de effecten van de voorgenomen handelingen hierop inzichtelijk te maken. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze geïnterpreteerd en in de praktijk gehanteerd kunnen worden.

Onderzoekdoelen

Middels dit oriënterende onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden.
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

1.2 Juridisch kader

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met soortenbescherming (onderverdeeld in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Nationaal beschermde soorten en de Algemene zorgplicht), gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Onder ieder beschermingsregime is sprake van diverse verbodsbepalingen. Hieronder wordt ingegaan op de verschillen per beschermingsregime.

Indien er overtreding van de Verbodsbepalingen plaatsvindt, dient een ontheffingsaanvraag voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling aangevraagd te worden. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Vogelrichtlijn

Het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn staat beschreven in Wnb artikel 3.1 – 3.4. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.1. Onder de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een nestlocatie. Voor alle vogels geldt dat deze gedurende het broedseizoen beschermd zijn en de nestlocatie gedurende de periode dat de jongen hiervan afhankelijk zijn. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is sprake van jaarronde nestbescherming. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Box 1.1 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Vogelrichtlijn in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1:** Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2:** Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3:** Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4:** Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5:** Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn

Het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn staat beschreven in Wnb artikel 3.5 – 3.9. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.2. Onder de Habitatrichtlijn vallen alle soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de provincie goedgekeurde, gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets).

Box 1.2 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Habitatrichtlijn in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

- 1:** Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2:** Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3:** Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4:** Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5:** Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

Het beschermingsregime van de Nationaal beschermde dier- en plantensoorten staat beschreven in Wnb artikel 3.10 – 3.11. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.3. Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het ‘beschermingsregime andere soorten’ vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. De vrijgestelde soorten worden weergegeven in tabel 1.1.

Box 1.3 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Nationaal beschermde dier- en plantensoorten in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Nationale soorten

- 1a:** in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- 1b:** de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- 1c:** vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1.1 *Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant.*

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone pad	Rosse woelmuis
Bastaardkikker	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis
Bruine kikker	Kleine watersalamander	Vos
Dwergmuis	Konijn	Wild zwijn
Dwergspitsmuis	Meerkikker	Woelrat
Egel	Ondergrondse woelmuis	
Gewone bosspitsmuis	Ree	

Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Brabant en de Groenblauwe mantel. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Natuurnetwerk Brabant geldt het ‘nee, tenzij’-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant geldt dat externe werking een toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden geldt een ontheffingsplicht.

Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft:

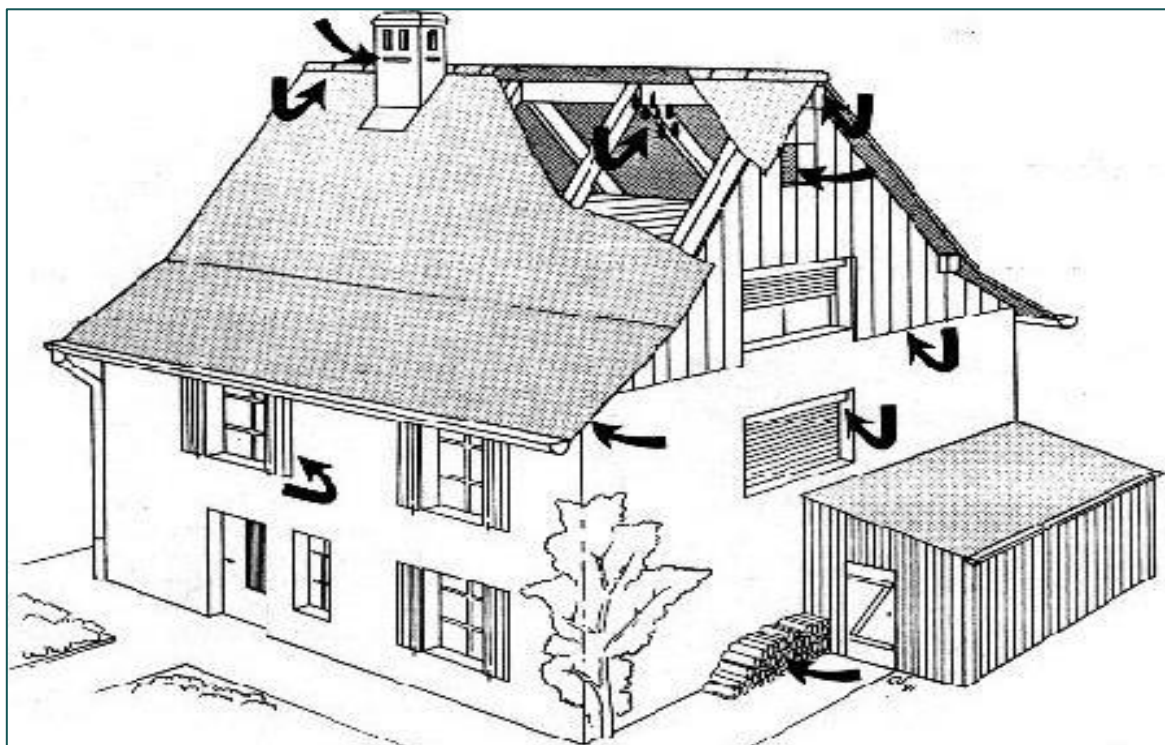
- a) houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b) houtopstanden op erven of in tuinen;
- c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2 Te verwachten soorten

De bebouwing binnen het plangebied vervult mogelijk een functie als verblijfplaats voor beschermde soorten. Soorten die regelmatig worden aangetroffen in dergelijke bebouwing zijn vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. In dit hoofdstuk worden mogelijke verblijfslocaties voor deze soorten toegelicht.

Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (figuur 2.1). Mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen zijn open stootvoegen, open ventilatieroosters, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen en niet aansluitende kant- en/of nokpannen. In hoeverre een potentiële verblijfplaats geschikt is voor vleermuizen is onder andere afhankelijk van (a)biotische factoren, klimatologische omstandigheden, het type verblijfplaats en de vleermuissoort. Afhankelijk van het type werkzaamheden of ingrepen, het moment van uitvoeren en de toegepaste werkwijze kunnen effecten optreden voor vleermuizen.

Figuur 2.1 Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (bron: www.ivnvechtplassen.org).

Huismussen

De huismus broedt vrijwel altijd bij menselijke bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen tegen het isolerende dakbeschot of in kieren in de muur (figuur 2.2). Daarbij geldt dat de ruimte onder het dak niet te heet moet worden in de middagzon, maar ook niet te koud. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en insectenlarven. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene planten, plaatsen met stof of grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2023).

Figuur 2.2 Huismussen zijn vaak te vinden onder zadeldaken met dakpannen (bron: Blom Ecologie).

Gierzwaluwen

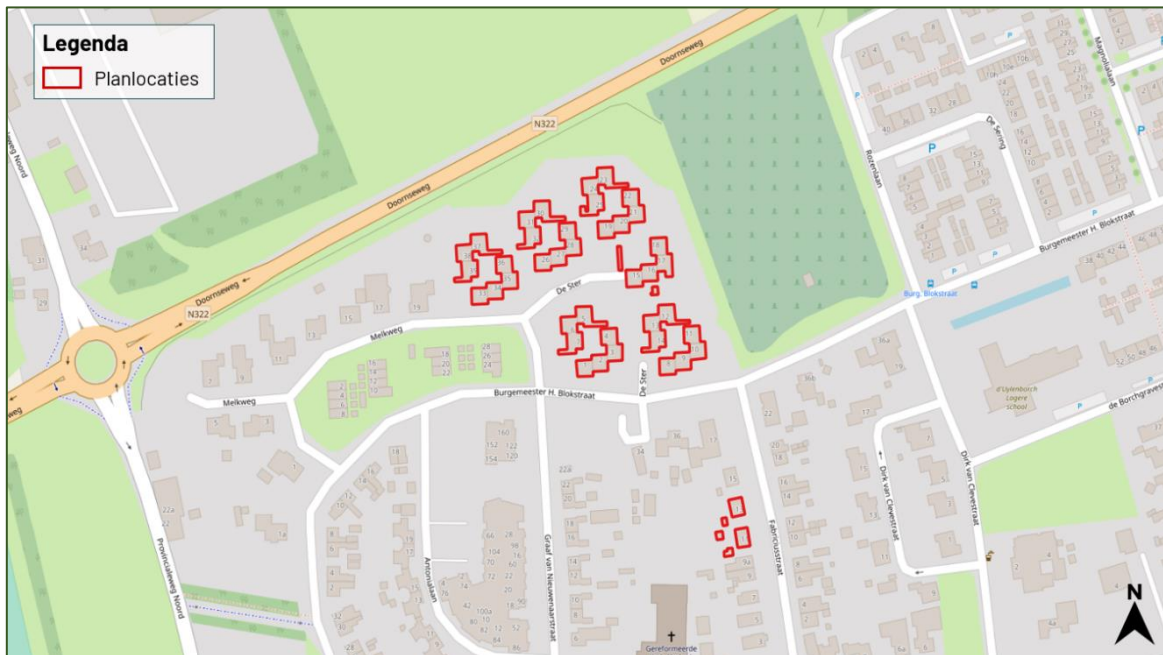
De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (figuur 2.3). Een nest maakt hij in bijvoorbeeld ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. De openingen in de bebouwing moet vrij zijn van versperringen, zodat er een invliegroute mogelijk is. Bovendien gebruiken gierzwaluwen hoogte om zich te laten vallen en zo snelheid te maken waardoor ze bij het wegvliegen minder gemakkelijk gegrepen kunnen worden door roofvogels. De openingen dienen derhalve op minimaal 2,5 meter of hoger te zitten.

Figuur 2.3 Kierende kantpannen en ruimtes tussen de dakgoot en gevel bieden vaak de mogelijkheid tot nestlocaties voor gierzwaluwen (bron: Gert de Jong).

3 Plangebied en ontwikkeling

Woonstichting Land van Altena is voornemens diverse delen van woonwijken in Almkerk te slopen ten behoeve van nieuwbouw (figuur 3.1). De beoogde ingreep tussen 2024-2025 betreft twee complexen. De renovatieprojecten worden uitgevoerd in het kader van verduurzaming, vitalisering van de woningen en planmatig onderhoud. Ter beoordeling is op 14 maart 2023 door ing. A.H.M. Ruit een veldbezoek uitgevoerd.

Figuur 3.1 De te slopen complexen ligging in Almkerk.

Voorgenomen ingrepen

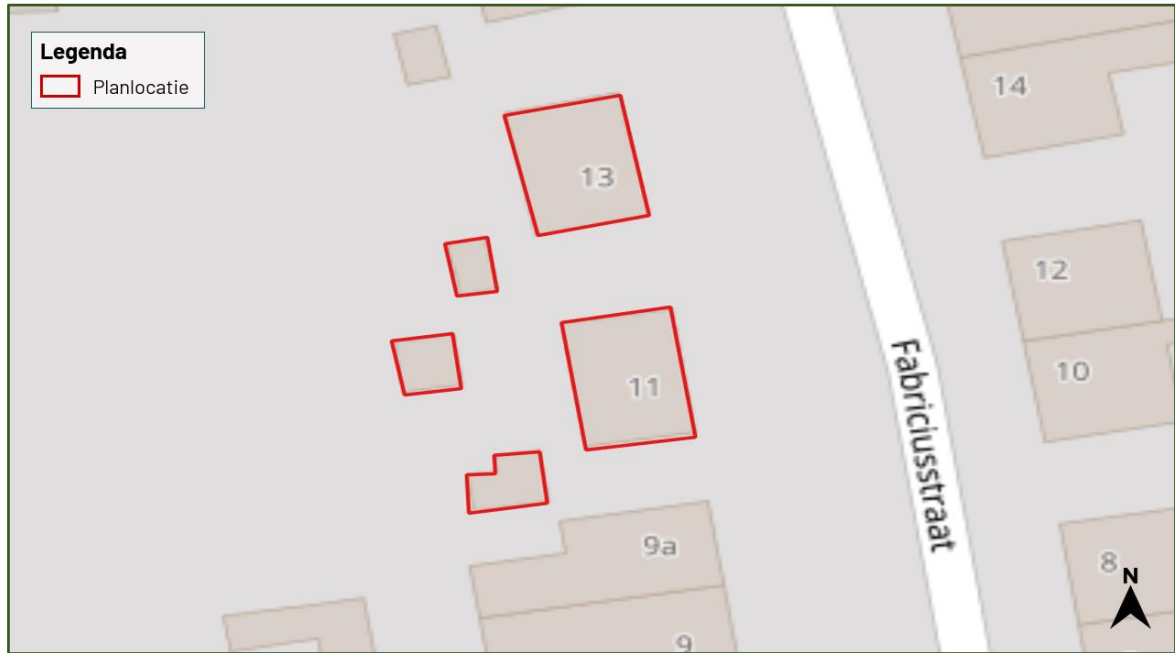
Woonstichting Land van Altena is voornemens om sloop/nieuwbouw bij te twee complexen uit te voeren. Er wordt derhalve uitgegaan van een 'worst case'-scenario, waarbij alle mogelijke nestlocaties of verblijfplaatsen verloren zullen gaan.

3.1 Complex 1: Fabriciusstraat te Almkerk

Complex 1 is gelegen in Almkerk en bestaat uit twee woningen gelegen aan Fabriciusstraat 11 en 13 (figuur 3.2). De woningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en dakpannen zadeldaken (figuur 3.3). Het omliggende terrein bestaat uit verharding in de vorm van een weg met aan weerszijde een stoep, met rondom de woningen groen ingerichte tuinen. Woonstichting Land van Altena is voornemens de woningen te slopen in 2024-2025.

Adressen complex 1

- Fabriciusstraat 11 & 13.

Figuur 3.2 De rode omlijning geeft de te slopen bebouwing weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 3.3 Complex 1 is gelegen aan de Fabriciusstraat 11 en 13 en betreft twee woningen.

In hoofdstuk 2 is toegelicht dat vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen regelmatig worden aangetroffen in dergelijke bebouwing mits geschikte invliegopeningen en verblijfslocaties aanwezig zijn. Onderstaand wordt toegelicht of er bij dit complex sprake is van geschikte invliegopeningen voor de bovengenoemde soorten. Enkele van deze invliegopeningen zijn weergegeven in figuur 3.4.

Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen (VL), huismussen (HM) en gierzwaluwen (GZ)

- Onderste rij dakpannen toegankelijk vanuit de zijkant bij de dakgoot (GZ, HM en VL);
- Kantpannen sluiten niet volledig aan (GZ en VL);
- Openingen aan onderzijde kantpannen (GZ, HM en VL);

Figuur 3.4 Links boven met de klok meer naar rechts: onderste rij dakpannen is afgeschermd met een houten lat, maar is via de zijkanten toegankelijk voor huismussen, geschikte invliegopeningen onder de eindvorsten en kantpannen, waar gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen toegang kunnen krijgen tot de dakruimte en/of de luchtpouw.

3.2 Complex 2

Complex 2 is gelegen in Almkerk en bestaat uit 39 woningen gelegen aan De Ster (figuur 3.5). De woonblokken zijn bestaan uit één bouwlaag en zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een plat bitumen dak met aluminium omlijsting (figuur 3.6). De voordeuren van de woningen zijn voorzien van een platte deurluifel van kunststof platen en aluminium omlijsting. Het omliggende terrein bestaat uit gemeentelijk groen met rondom de woningen groen ingerichte tuinen. Woonstichting Land van Altena is voornemens de woningen te slopen. Hiermee wordt op zijn vroegst gestart in 2025.

Adressen complex 1

- De Ster 1 tot en met 39.

Figuur 3.5 De rode omlijning geeft de te slopen bebouwing weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

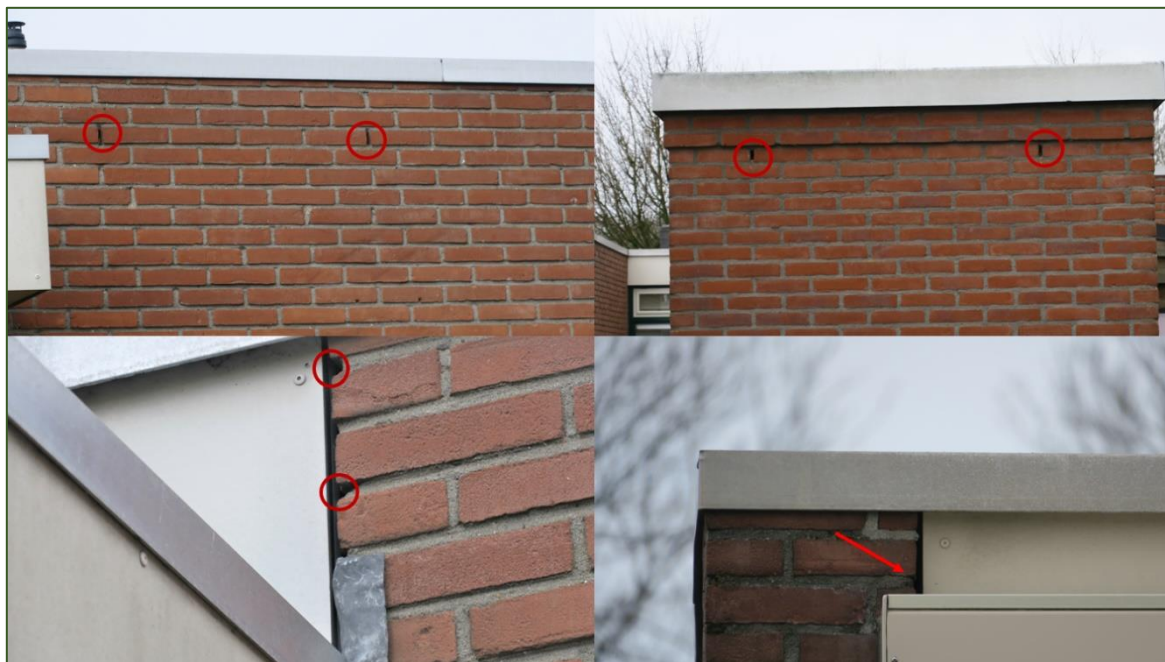

Figuur 3.6 Complex 2 is gelegen aan de De Ster 1 tot en met 39 te Almkerk.

In hoofdstuk 2 is toegelicht dat vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen regelmatig worden aangetroffen in dergelijke bebouwing mits geschikte invliegopeningen en verblijfslocaties aanwezig zijn. Onderstaand wordt toegelicht of er bij dit complex sprake is van geschikte invliegopeningen voor de bovengenoemde soorten. Enkele van deze invliegopeningen zijn weergegeven in figuur 3.7.

Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen (VL):

- Stootvoegen in muren (VL);
- Kieren langs kunststof platen (VL).

Figuur 3.7 Links boven met de klok meer naar rechts: zowel de woningen als de schuren zijn voorzien van stootvoegen, waarvan enkelen zijn voorzien van bijenbekjes en anderen niet. Langs de kunststof platen van de deurluifels zijn kieren aanwezig. Vleermuizen kunnen hierdoor toegang krijgen tot de luchtspouw.

4 Beoordeling soortbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 1.2, tabel 1.1). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. soorten waarvoor een ontheffingsplicht noodzakelijk is. Hieronder wordt specifiek ingegaan op de soortgroepen waarvoor bebouwing mogelijk een essentiële functie kan vervullen.

4.1 Vleermuizen

Rondom Almkerk is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (NDDF 2023-20231). Met name de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis zijn typische gebouw-bewonende soorten die relatief veel voorkomen in dorpen en/of stedelijk gebied. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als *Habitatrichtlijnsoorten* beschermd.

Vleermuisverblijfplaatsen

De te slopen complexen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van geschikte invliegopeningen met mogelijk achterliggende verblijfplaatsen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur waar ze een verblijfplaats zouden kunnen vinden. Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. In hoofdstuk 3 is per complex ingegaan op de geschiktheid van de bebouwing. Hieruit is gebleken dat voor verschillende complexen aanvullend onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen noodzakelijk is. In tabel 4.1 wordt per complex overzichtelijk weergegeven of onderzoek ten aanzien van verblijfplaatsen noodzakelijk is.

Het wel of niet verstoren en/of vernielen van een verblijfplaats is afhankelijk van het type werkzaamheden. Het na-isoleren van een voor vleermuizen toegankelijke spouw leidt bijvoorbeeld tot de vernietiging van een mogelijke verblijfplaats. Daarentegen leidt het vervangen van een cv-installatie in de regel niet tot de aantasting van geschikte vleermuisverblijfplaatsen. Globaal gezien kan gesteld worden dat werkzaamheden aan daken en gevels invloed kunnen hebben op potentiële verblijfslocaties en in pandige werkzaamheden niet. De beoogde sloopwerkzaamheden zijn toegelicht in hoofdstuk 3. Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen. De complexen vervullen mogelijk een functie voor één of meerdere van deze verblijffuncties. De soorten en functies waarvoor de complexen een mogelijke functie vervullen zijn weergegeven in tabel 4.2 en 4.3.

Tijdens de werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik. Echter is geen sprake van essentiële verbindingen of foerageergebieden. Wel kunnen vleermuizen verblind raken als gevolg van felle verlichting en daardoor gedesoriënteerd raken. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient bij voorkeur geen verlichting te worden toegepast. Bij voorkeur de werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn wordt vleermuisvriendelijke verlichting geadviseerd.

Tabel 4.1 Benodigd vleermuisonderzoek per complex

Plaatsnaam	Complexnummer en straatnaam	Aanvullend onderzoek nodig vleermuizen
Almkerk	1. Fabriciusstraat	Ja
Almkerk	2. De Ster	Ja

Tabel 4.2 Overzicht van de potentie voor verblijfplaatsen van de verschillende vleermuissoorten.

Vleermuissoort	Potentie	Boom bewonend	Gebouw bewonend	Onderbouwing
Baard/brandts	Nee	Beperkt	Ja	Afwezigheid van bos
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Massawinterverblijfplaats	Nee	n.v.t.	n.v.t.	Afwezigheid van voldoende hoge bebouwing met (thermisch) bufferend vermogen
Ruige dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Laatvlieger	Ja	Nee	Ja	Openingen van voldoende grootte in bebouwing
Meervleermuis	Nee	Nee	Ja	Afwezigheid van groot oppervlaktewater in de omgeving en buiten bekende verspreiding
Watervleermuis	Nee	Ja	Nee	Afwezigheid van groot oppervlaktewater in de omgeving
Gewone grootoorvleermuis	Nee	Ja	Ja	Afwezigheid van waarnemingen in de omgeving
Rosse vleermuis	Nee	Ja	Nee	Geen bomenskap
Tweekleurige vleermuis	Nee	Nee	Ja	Afwezigheid van zeer hoge bebouwing en buiten bekende verspreiding

Tabel 4.3 Verblijfplaatstypes waar onderzoek naar uitgevoerd dient te worden.

Vleermuissoort	Zomer	Kraam	Paar	Winter
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee
Ruige dwergvleermuis	Ja	Nee	Ja	Nee
Laatvlieger	Ja	Ja	Ja	Nee

4.2 Huismus

De nestlocaties van huismussen bevinden zich vaak onder (pannen)daken in gevels of andere beschutte plaatsen in bebouwing. Het habitat van de huismus moet voldoen aan een aantal aspecten: voldoende dekking (m.n. groenblijvende struiken), voedsel, nestgelegenheid, drinkwater en stofbadplekken (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2023). Indien deze aspecten niet allemaal aanwezig zijn of te ver uiteen liggen is het habitat ongeschikt voor de soort. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van huismus en/of nestlocaties van de soort bekend (NDFP 2013-2023).

De beoogde sloopwerkzaamheden zijn toegelicht in hoofdstuk 3. Deze sloopwerkzaamheden kunnen een negatieve invloed hebben op huismussen. In hoofdstuk 3 is per complex een korte potentiebeoordeling gedaan ten aanzien van de huismus. In tabel 4.4 wordt overzichtelijk weergegeven welke complexen geschikt zijn als nestlocatie. Voor deze complexen kunnen de sloopwerkzaamheden een dermate grote impact dat aanvullend onderzoek plaats dient te vinden om de aan- dan wel afwezigheid van nestlocaties van de huismus aan te tonen (zie H6.4). Bovendien is het aannemelijk dat alle habitateigenschappen van de huismus aanwezig zijn in de tuinen en het openbare groen.

Tabel 4.4 Benodigd huismusonderzoek per complex

Plaatsnaam	Complexnummer en straatnaam	Aanvullend onderzoek nodig huismus
Almkerk	1. Fabriciusstraat	Ja
Almkerk	2. De Ster	Nee

4.3 Gierzwaluw

De gierzwaluw leeft evenals als de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De gierzwaluw is echter niet het gehele jaar aanwezig in Nederland, maar verblijft hier slechts in de broedperiode van mei tot augustus. De gierzwaluw verblijft met uitzondering van de broedperiode zijn hele leven in de lucht. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van gierzwaluw en/of nestlocaties van de soort bekend (NDFP 2011-2021).

De beoogde sloopwerkzaamheden zijn toegelicht in hoofdstuk 3. Deze sloopwerkzaamheden kunnen een negatieve invloed hebben op de gierzwaluw. In hoofdstuk 3 is per complex een korte potentiebeoordeling gedaan ten aanzien van de gierzwaluw. In tabel 4.5 wordt overzichtelijk weergegeven welke complexen geschikt zijn als nestlocatie. Voor deze complexen kunnen de renovatiewerkzaamheden een dermate grote impact dat aanvullend onderzoek plaats dient te vinden om de aan- dan wel afwezigheid van nestlocaties van gierzwaluwen aan te tonen (zie H6.4).

Tabel 4.4 Benodigd gierzwaluwonderzoek per complex

Plaatsnaam	Complexnummer en straatnaam	Aanvullend onderzoek nodig gierzwaluw
Almkerk	1. Fabriciusstraat	Ja
Almkerk	2. De Ster	Nee

4.4 Steenmarter

Het voorkomen van steenmarter is in de wijken waarin de renovaties plaatsvinden niet bekend (NDFF 2013-2023). De soort prefereert een meer structureel parkachtig of boerenlandschap in de omgeving van dorpen, vrijstaande woningen en schuren. De aanwezigheid van de steenmarter is makkelijk op te merken door de aanwezigheid van sporen als: prooiresten, urinegeur, uitwerpselen, voedselvoorraden en schreeuwen/roepen in paartijd. Gelet op het geprefereerde habitat, de permanente versterking op de locaties en het ontbreken van waarnemingen en meldingen bij Woonstichting Land van Altena (overlast, schade e.d.), alsmede bekende verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter op de planlocaties uitgesloten.

4.5 Overige soorten

Naast de bovengenoemde soorten en soortgroepen zijn ook andere soortgroepen onder de Wet natuurbescherming beschermd. Dit betreffen vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, insecten en andere ongewervelden.

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van diverse woningen binnen Almkerk. Derhalve zal enkel bebouwing beïnvloed worden binnen deze ontwikkeling. Voor veel van de bovengenoemde soortgroepen vervullen daken en/of muren geen (belangrijke) functie. Derhalve is een negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling op beschermde amfibieën, reptielen, vissen en insecten en andere ongewervelden op voorhand uitgesloten.

Op de muren van de bebouwing is geen beschermde muurvegetatie aangetroffen. Een negatieve invloed op beschermde vaatplanten kan derhalve ook uitgesloten worden.

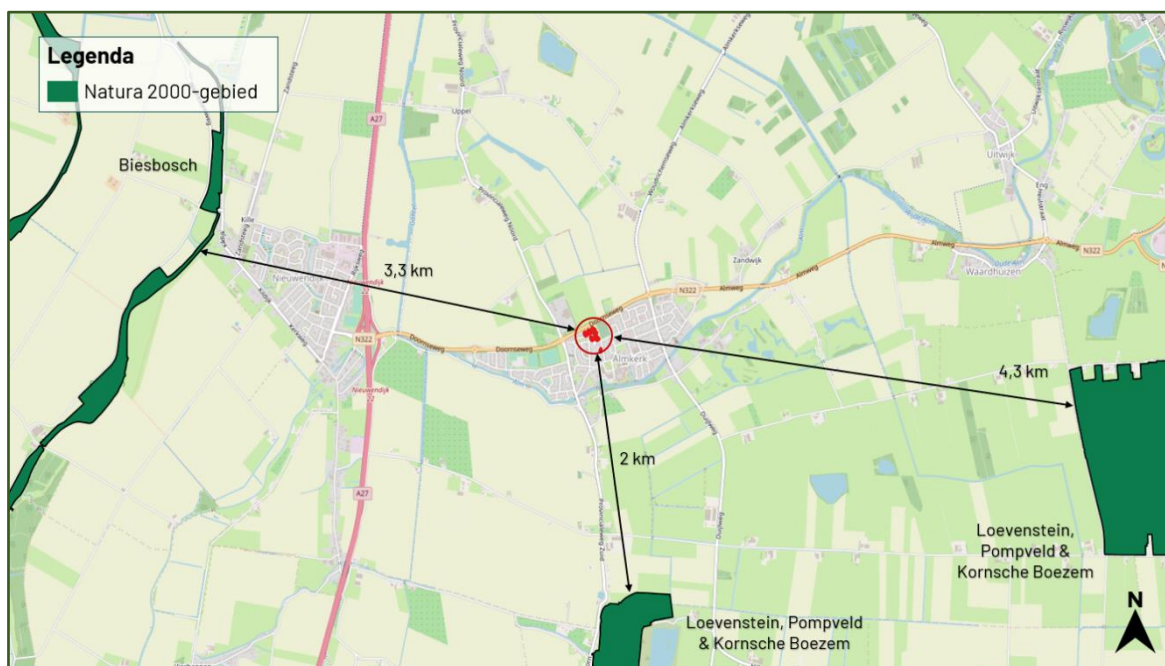
De invloed van de beoogde ontwikkeling op de steenmarter is reeds behandeld. Overige grondgebonden zoogdieren zullen eveneens geen negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling ondervinden.

5 Gebieden en houtopstanden

In de Wet Natuurbescherming worden specifieke gebieden beschermd: de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Daarbij is het volgende gebied beschermd in de provincie Noord-Brabant: de Groenblauwe mantel.

5.1 Natura 2000-gebieden

De planlocaties maken geen deel uit van een Natura 2000 gebied. In de omgeving van de planlocaties liggen de Natura2000-gebieden: 'Biesbosch' en 'Loevenstein, Pompveld & Kornsche Boezem' (figuur 5.1).

Figuur 5.1 Aanwezige Natura 2000-gebieden in de omgeving van de planlocaties.

Ondanks dat de beoogde ontwikkeling buiten een beschermd gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is.

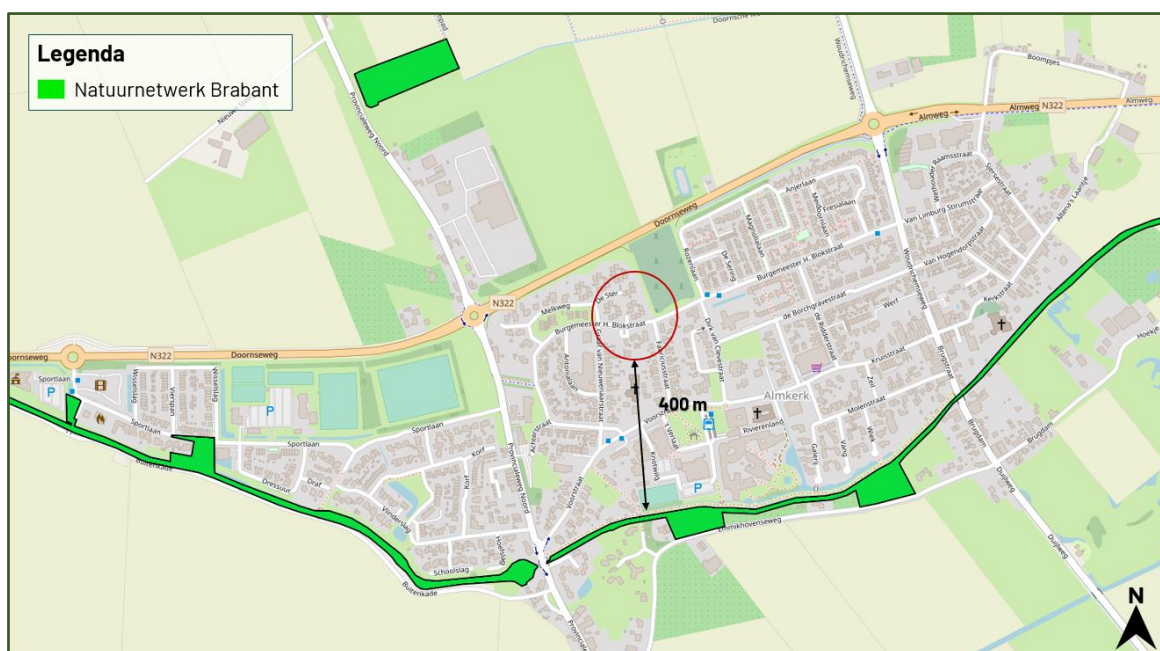
Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden te beoordelen middels de AERIUS Calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). Momenteel is de juridische houdbaarheid van deze partiële vrijstelling onzeker. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

- het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
- het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van diverse woningen van Woonstichting Land van Altena. Ten opzichte de huidige situatie leidt de beoogde ingreep niet tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. Gedurende de aanlegfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en transportbewegingen (het 'projecteffect'). Gezien er sprake is van ontwikkelingen van beperkte omvang, de stikstofemissie uitsluitend blijft beperkt tot de bouwfase hoeft geen berekening met de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden.

5.2 Provinciaal beschermde gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied betreffende het Natuurnetwerk Brabant of de Groenblauwe mantel. Op een afstand van circa 400 m ligt het Natuurnetwerk Brabant (figuur 5.2). Op een afstand van circa 400 m ligt de Groenblauwe mantel (figuur 5.3).

Figuur 5.2 Natuurnetwerk Brabant is gelegen op minimaal 400 m van de planlocatie.

Figuur 5.3 De Groenblauwe mantel is gelegen op minimaal 400 m van de planlocatie.

5.3 Houtopstanden

Zoals benoemd in hoofdstuk 1.2 is enkel sprake van een houtopstand onder de Wnb als er sprake is van een oppervlak van bomen, boomvormers, struiken of griend van meer dan 1000m² of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Onder de Wnb gelden diverse uitzonderingen (art. 4.1, lid a-f), waaronder de uitzondering voor houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. De beoogde ruimtelijke ingreep van de woningbouwcorporatie voorzien geen kapwerkzaamheden, mochten deze toch onverhoopt plaatsvinden vallen deze onder lid a.

6 Conclusie

6.1 Soortbescherming

De complexen vervullen mogelijk een essentiële functie voor gierzwaluw, huismus en gebouwbewonende vleermuizen. De potentie ten aanzien van de verschillende soorten verschilt per complex. In tabel 6.1 is overzichtelijk per soort weergegeven voor welke complexen aanvullend onderzoek genoodzaakt is. De planlocaties en omgeving kan mogelijk geschikt zijn voor algemene diersoorten welke (behoudens de Algemene zorgplicht) niet beschermd zijn.

Tabel 6.1 Benodigd aanvullend onderzoek per complex

Complex + straatnaam	Huisumus	Vleermuis	Gierzwaluw
Complex 1: Fabriciusstraat	Ja	Ja	Ja
Complex 2: De Ster	Nee	Ja	Nee

6.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Brabant of de Groenblauwe mantel. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is er geen sprake van externe effecten. Een AERIUS-berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

6.3 Houtopstanden

De beoogde ruimtelijke ingreep aan het woningbezit van Woonstichting Land van Altena voorzien geen kap of snoeiwerkzaamheden aan (onder de Wet natuurbescherming) houtopstanden. De beoogde ruimtelijke ingreep veroorzaken derhalve geen negatieve effecten ten aanzien van (onder de Wet natuurbescherming) houtopstanden.

6.4 Vervolgstappen

Voor elk complex dient ten aanzien van gierzwaluw, huismus of vleermuis een nader aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen of nestlocaties vast te stellen.

Vleermuizen

De complexen vervullen mogelijk een functie als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze complexen hebben potentie tot het vervullen van de volgende verblijfsfuncties: zomer-, kraam- en paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op essentiële vliegroutes of foerageergebieden. Derhalve dient er aanvullend onderzoek gedaan te worden naar welke functie de bestaande bebouwing al dan niet heeft ten behoeve van vleermuizen. In navolging van het vleermuisprotocol dienen voor dit onderzoek 5 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

Huismussen

In navolging van het kennisdocument Huismus (BIJ12) dient ten behoeve van het huismusonderzoek 2 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 april t/m 15 mei. Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

Gierzwaluwen

In navolging van het kennisdocument Gierzwaluw dient ten behoeve van het gierzwaluwonderzoek 3 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 juni t/m 15 juli. Hiervan moet minstens 1 veldbezoek plaatsvinden tussen 20 juni en 7 juli. Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

Onderzoekperiodes van de verschillende soorten overlappen, figuur 6.1 weergeeft de onderzoeksperiode van de huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober
	■	■					
		■	■	■			
 zomer	■	■	■	■	■		
 kraam		■	■	■			
 winter					■	■	
 paar					■	■	

Figuur 6.1 De onderzoeksperiodes van de verschillende soortengroepen.

Bronvermelding

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) (2023)

Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.bij12.nl

www.nationaalgeoregister.nl

www.ndff.nl

www.noord-brabant.tercera-ro.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl